

D E B A T M E T O D E S

Document E

LA COEDUCACIÓ

Aquest Document pretén una aproximació a la problemàtica derivada de l'aplicació del mètode coeducatiu en les Unitats escoltes.

I això des de diversos punts de vista:

- . per què és interessant la coeducació
- . quina problemàtica concreta de funcionament apareix en les Unitats mixtes i la seva incidència en els Caps
- . què ens hi diu l'experiència.

El debat resta obert per tal que en surti una actualització del tema i puguem, entre tots, anar perfilant un camí vàlid per a una educació conjunta de nois i noies en l'escoltisme.

1 LES MOTIVACIONS IDEOLÒGIQUES DE LA COEDUCACIÓ

Transcrivim a continuació uns fragments representatius del document "La coeducació a ME/GSJ", el qual pretenia ser una ajuda per a situar-nos tots plegats en relació a aquesta visió de l'educació i alhora sobre la seva complexitat que rebutja tot esquematisme pràctic.

1.1 Les pressions actuals de la societat damunt les relacions home/dona.

El fet de les relacions home/dona, en general, no podem deslligar-lo de les actituds de la nostra societat. Vegem-ne alguns aspectes, els més importants, implicats en el nostre problema.

La nostra societat està masculinitzada. La cultura occidental, en la qual estem submergits, ha estat assignant a la dona un paper de subordinació a les decisions i responsabilitats de l'home i, a més, ha establert en cada moment una divisió de funcions entre home i dona, a la qual no acabem, ara, de trobar-hi sentit. Sembla que això comença a canviar, però la igualtat personal entre homes i dones, en la qual creiem, és encara una fita a assolir. Cal que uns i altres es reconeixin com a persones i que en les mútues relacions pugui arribar-se a l'enriquiment personal de cadascú i al de la comunitat.

Es, per tant, fàcil que en actuar conjuntament nois i noies, aquella equívoca especialització de treballs, divisió de funcions i subordinació, quedi reflexada en la vida de grup.

Cal lluitar contra aquests equívocs; cal prosseguir la lluita perquè la igualtat personal d'homes i dones sigui assolida.

Llavors, en una societat més harmònica, els homes i les dones hi col.laboraran des de les seves possibilitats personals.

Mentrestant, la situació de la societat no ajuda a l'aprenentatge i a l'entrenament del treball en equip i a la col.laboració de nois i noies junts. Hi ha certes funcions, com

dèiem abans, que semblen prèviament prefixades (per exemple: tallar llenya els nois, fer menjar les noies) i, només per aquest fet, contínuament hom limita uns i altres: unes coses són assignades només als nois, altres només a les noies i sembla que no calgui que els uns aprenguin la dels altres.

Es una situació a revisar i gairebé segur a superar, perquè la diferència evident entre nois i noies, homes i dones, no ve per aquí.

1.2. Unes relacions diferents home/dona

Quins són, doncs, en aquesta situació del context social, els objectius de la coeducació?

Repetim sovint que educació equival a col.laboració al creixement personal de nois i noies i que aquest creixement té, entre altres, una dimensió comunitària. Les nostres comunitats són compostes d'homes i dones, nois i noies, és a dir, de dues classes d'individus amb característiques biològiques diferents: els sexes femení i masculí, i amb característiques psicològiques també diferents, degut a aquella biologia diferent i als condicionaments de tot tipus que, a través del temps, han actuat i actuen sobre l'home i la dona.

L'educació de nois i noies no es pot produir de manera harmònica, completa i equilibrada si no es fa en el coneixement i la col.laboració mutus. Així, doncs, aquesta educació global que pretenem -i que entenem com un itinerari personal de cada noi o noia- protagonitzat per ell o ella cal que necessàriament es realitzi en la vida comunitària i en la convivència amb gent de l'altre sexe. Els nois i les noies han de fer l'aprenentatge de conviure, treballar, prendre responsabilitats, comprometre's, parlar, respectar-se, valorar-se...

Aquestes són finalitats tan vàlides per a nois com per a noies, i, a l'escoltisme, s'assoleixen a través d'una tasca d'educació que converteix el seu lleure en activitat creadora. Fixem-nos bé en aquest fet: l'escoltisme actua només en un camp precís i molt concret: el lleure. Les seves possibilitats són limitades i tenen la seva originalitat, i cal esbrinar quines són, en aquest camp de la convivència i col.laboració nois/noies.

D'altra banda, cal tenir en compte com aquella pressió de la societat a través dels mitjans de comunicació i de vegades també les accions educadores de la família i l'escola compliquen extraordinàriament la convivència i col.laboració de nois i noies, per la importància que prenen els mites, les conveniències, el que està de moda, o la tradició quan es dóna com a veritat científica. Això no es pot oblidar en emprendre una tasca en aquest camp, perquè podria traumatitzar els nois i les noies en posar-los en situacions molt contradictòries respecte a les que els dóna el context on es mouen.

Així, doncs, què hi ha darrera d'aquesta paraula tan imprecisa, com és la de coeducació?

Una intenció molt simple però difícil de realitzar: la de potenciar que l'aprenentatge de la convivència entre nois i noies es faci amb una visió personalitzadora de les relacions entre sexes, ben diferent, com hem vist, de la que hi ha establerta.

Cap on va aquesta visió?

La noia no ha estat feta per estar sotmesa a l'home: un i altre tenen la mateixa dignitat personal.

No hi ha d'haver prejudicis de cap mena en l'itinerari de creixement personal, es tracti d'un noi o d'una noia.

Cal atendre i donar suport a les exigències biològiques de cada un dels sexes i relativitzar tot el que sigui divisió de funcions i especialització de treballs que només es justifiquin per raons de rutina.

La nova relació entre sexes ha de fer que homes i dones obtinguin el bagatge específic i possiblement diferent, que uns i altres necessiten per a poder prosseguir la lluita cap a una societat on hi siguin considerats igualment com a persones.

Ni el noi ha de ser un objecte de possessió per la noia, ni a l'inrevés. El coneixement mutu d'uns i altres ha d'anar deixant pas a un tipus de relacions que valorin fonamentalment la persona.

Les relacions de convivència entre nois i noies han de portar tant a l'alliberament dels tabús que planen sobre el

sexe, com a l'alliberament de la servitud que significa la banalització de les relacions sexuals.

Si aquests són, doncs, els objectius de la coeducació, coeducar voldrà dir posar els mitjans per assolir aquell tipus de relacions noi/noia, home/dona que acabem de dibuixar, diferent del que insistentment ofereix la nostra societat.

Es veu clar que coeducar no voldrà dir simplement fer educació amb nois i noies junts.

La coeducació només es realitzarà quan hi hagi una intenció educadora en el sentit de preparar i d'entrenar en aquells tipus de relacions que hem assenyalat a l'apartat anterior.

Sinó, posar junts nois i noies sense una intenció clara i uns mitjans adequats equivaldrà a col.laborar amb la societat establerta, perquè es desenvolupin aquells valors que ella imposa amb intencions bastardes a les relacions nois/noies, encara que aparentment aquesta imposició no es vegi.

PROPOSTES

OPINIO PERSONAL

En el text anterior es presenta la coeducació com una resposta positiva a una situació social, cultural i política que margina les dones i discrimina des de petits el paper d'uns i altres en la societat.

Estaríem d'acord amb aquesta visió?

Pot haver-hi altres motius que aconsellin fer coeducació al marge dels esmentats?

Segons l'anterior proposta ideològica, ¿creiem que és possible fer coeducació sense estar convençut que les diferències entre homes i dones en la nostra societat són d'arrel cultural i són, en si, injustes?

Com a exemples concrets:

- . Com entenem el treball de la dona?
- . Qui ha de ser responsable de la casa?
- . Qui ha de ser responsable dels fills?
- . Com veieu el paper de cadascú (noi-noia) en les relacions sexuals?
- . Són capaces les noies de fer i pensar les feines de la casa tradicionalment d'homes?
I viceversa?

2. LES CONDICIONS DE L'EDUCADOR I L'EDUCACIÓ SEXUAL

Recomanem la lectura dels fragments següents d'una conferència d'en Frederic BOIX a El Far el juny del 1972 a propòsit de la problemàtica coeducativa.

2.1 Les condicions de l'educador

Crec que la persona que ha de portar una Unitat escolta coeducativa, ha d'ésser una persona que estigui preparada específicament, fins i tot més ben preparada que la persona que ha de tractar amb un sol sexe, perquè crec que la complexitat augmenta amb la relació.

Ha d'ésser un individu que no pot quedar barrejat, engolit per la dinàmica sexual que es produirà en el grup, ja que llavors no pot ser l'element orientatiu de la dinàmica del grup (amb els perills que això comporta).

Podríem dir així, que les condicions per fer de Cap serien:

- a) Estar "ben resolt" sexualment i afectivament, amb un aprenentatge concret d'aquesta realitat sexual i afectiva.
- b) Tenir uns coneixements tècnics de com repercuteix en l'afectivitat i sexualitat dins les diferents etapes evolutives de l'educand.
- c) Domini de les tècniques escaients per portar a terme, de la millor forma possible, la dinàmica d'interrelació sexual que es produeix dintre d'un grup coeducatiu.

Ampliant el primer punt, podríem dir que "ben resolt" vol dir equilibrat, madur i que ha desenvolupat satisfactòriament aquestes dues facultats: afectivitat i sexualitat. És imprescindible que cada educador s'analitzi, intentant saber en quin nivell està, tan afectivament com sexualment.

S'entén per afectivitat, el conjunt de fenòmens psicològics que la persona experimenta per raó d'haver estat afectada, (la persona és afectada per objectes, situacions, però principalment per altres persones); llavors podem dir que l'afectivitat està íntimament relacionada amb la sexualitat. Així, una persona amb problemes afectius difícilment tindrà una sexualitat reeixida.

A l'inrevés, una sexualitat pertorbada, difícilment permetrà una situació afectiva adequada.

Per tant, les tasques personals que crec que ha de desenvolupar l'educador que vulgui portar a terme la coeducació són:

- 1er. La d'aquesta anàlisi d'introspecció de la realitat de cadascú.
- 2on. L'educador no es pot limitar a una tasca teòrica, és a dir, llegir llibres, assistir a conferències, perquè això va dirigit totalment al saber, i pot quedar intacte el "ser", és a dir, aquesta personalitat que d'alguna manera és instrument decisiu per a l'educació.
- 3er. Torno a repetir la importància que té que el Cap no es deixi engolir pel grup; que no passi que, en ser Unitats mixtes i ser el Cap noi/noia, passi a ésser un element no orientatiu del grup, sinó formar part integrant de la dinàmica i problemàtica del grup.

Per exemple, en un equip mixte portat per un Cap noi, hi cap la possibilitat que, en l'aspecte afectiu, sigui atret per alguna noia i si aquesta li fa "el borinot", és fàcil que aquest individu hi vagi a caure; llavors aquesta interrelació del Cap amb els membres de la Unitat fa que l'educador passi a formar part integrant del grup. Aquesta és una realitat molt freqüent en les Unitats i, si el Cap no és prou madur, pot portar la seva situació personal a una situació que problematitzaria el grup.

(Ref. fitxa FOCA de ME/GSJ sobre la Coeducació).

2.2 L'educació sexual

La necessitat d'aquesta maduresa per part dels Caps que fan coeducació es veu encara més important si pensem que el marc coeducatiu ha d'oferir bons juats a l'educació sexual dels nens-nenes i nois-noies. En aquest sentit, extractem d'un altre article d'en Frederic BOIX aparegut en la revista "Perspectiva Escolar" del novembre de 1976, la següent visió sobre què hauria d'ésser l'educació sexual.

"L'educació sexual -penso jo- ha d'assolir quatre nivells d'acció concrets: 1. La tramesa d'informació objectiva. 2. El crear un camp de possibilitats per als aprenentatges adults. 3. La formació d'actituds lliures, serenes i equilibrades. 4. La resolució dels conflictes emocionals.

La psicopedagogia sexual planteja, també com a condició inexorable, que el grup educador-educands sigui mixt; penso que no hi pot haver educació sexual sense una vida dinàmica i espontània entre ambdós sexes. Crec que no hi ha volta de full: la coeducació ha de ser psicopedagògica i la psicopedagogia exigeix de ser coeducativa. Aquest és el marc insubstituïble de *l'educació sexual* i de la seva praxi.

Els aspectes que, en el doble sentit instructiu i psicopedagògic, han de ser atesos, són els següents: La diferenciació biològica dels sexes -L'anatomia i fisiologia general dels òrgans genitals - El procés de fecundació, embaràs i part -Anatomia i fisiologia del sistema nerviós central i la seva funció en la conducta afectiva i sexual - El procés del coit - Plaer sexual i orgasme - Fisiologia genital de la pubertat: primeres pl.lucions i primeres menstruacions i els seus esguards higiènics - La masturbació - Els fenòmens emocionals: sentiment d'atracció, enamorament i estimació - Els rols de masculinitat i de feminitat - Correlacions entre personalitat i conducta sexual - Mètodes anticonceptius - Prostitució, pornografia i sexualitat de consum - Ètica sexual: formulacions i interpretacions - La sexualitat i la seva utilització política, etc.

No és aquesta una llista exhaustiva, però penso que comprèn el més fonamental. Els fets que també calen ser viscuts amb l'ajut educatiu, són, per exemple! L'estructuració del sentiment del propi cos - El procés d'identificació amb el propi sexe - La familiarització amb el nu - L'expressió i comunicació d'interessos i vivències sexuals - La integració de les impressions eròtiques - La vivència del sentiment d'atracció afectiva i sexual envers altres persones i la formació dels vincles emocionals corresponents - La presa de consciència de les variacions dels estats emocionals com a resultats de les vicissituds de la interrelació amb persones valorades com a objectes afectius - La convivència, en general, en tot grup humà que forçosament estarà constituït per éssers sexuats i sexuals.

PROPOSTES	OPINIO PERSONAL
<p>El que sembla clar, a través dels textos anteriors, és la necessitat d'equilibri en la personalitat afectiva i sexual dels Caps.</p> <p>Però, per saber on és cadascú en aquest procés de maduració personal, cal tenir uns punts de referència i cal parlar-ne amb altres. Podria ser el Consell de Caps de l'Agrupament el lloc on es parla de tot això (a nivell personal i concret)?</p> <p>Som capaços d'obrir-nos i parlar en grup, amb confiança, de la nostra pròpia experiència afectiva i sexual?</p> <p>(S'entén un grup de joves i adults, no amb les Unitats.)</p>	
<p>Quines experiències podeu aportar de casos viscuts o coneguts en els quals la bona (o mala) resolució afectiva i sexual dels Caps ha influït favorablement (o desfavorablement) en la marxa del grup coeducatiu?</p>	
<p>Quines possibilitats reals veieu que hi ha en les vostres Unitats coeducatives concretes per fer quelcom en el camp de l'educació sexual (segons les possibilitats generals descrites en el text últim?</p>	

3 PROBLEMES CONCRETES QUE ES PLANTEGEN A LES UNITATS MIXTES

En diverses trobades de Caps hem anat recollint una llista dels problemes que es presenten amb més freqüència a les Unitats mixtes:

- La separació entre nens i nenes (sobretot a Llobatons-Daines).
- El perill de masculinització de les Unitats.
- Els corrents d'afecte a l'interior del grup.
- I més concretament, la formació de parelles (sobretot a Pioners-Caravel.les).
- La contradicció entre la moral que pot generar-se en un grup mixte i la moral dominant en la nostra societat.
- Els problemes plantejats pel neguit dels pares i les pressions que fan.
- La composició equilibrada del grup (nois/noies) i de l'equip de Caps.
- Les diferències en el ritme de maduració entre nois i noies.

En els fulls que segueixen intentarem fer un plantejament ampli de cada un d'aquests problemes i obrir unes vies de debat de cadascun.

3.1 La separació entre nens i nenes a Llobatons/Daines

Els nens tendeixen a jugar entre ells i les nenes entre elles. Els costa jugar junts.

Això és el més normal i freqüent en tota mena de grups mixtes, sobretot en les zones urbanes.

No cal neguitar-se. El nostre objectiu no són uns Llobatons/Daines que s'entenguin idíl·licament bé, sinó uns Pioners/Caravel.les que siguin capaços d'assumir les seves diferències, de fer-ne objecte de diàleg i de comunicació. No esperem resultats immediats.

Aquesta tendència dels nens i de les nenes a jugar separats pot ser atribuïda a dues causes:

- L'una és que estan passant una edat al llarg de la qual realitzen un procés d'identificació amb el rol sexual que els ve socialment donat.

- L'altra és la pressió de què són objecte per part de la família (a casa hi ha uns rols masculins i uns de femenins), pels mass-media (TV, sobretot, però també cinema, còmics, etc.).

D'altra banda, tot i que el problema existeix, hi ha unes diferències entre les Unitats mixtes i les que no ho són:

- A les Unitats mixtes hi ha una major naturalitat, una tranquil·litat en les relacions, un major centrament en el grup, mentre que a les que no ho són hi ha una tendència a subvalorar els fenòmens afectius i a posar en primer lloc la tècnica i les realitzacions espectaculars.
- A les Unitats mixtes els nois esdevenen més sensibles i les noies menys bledes, tot i que, a vegades, els nois adopten comportaments exhibicionistes i les nenes s'ho miren. A les Unitats que no ho són de mixtes no es produeix aquesta suavització d'actituds i el grau d'agressivitat sol ésser més elevat.
- A les Unitats mixtes, l'activitat (acció) tendeix a tenir menys importància per a la vida del grup que a les Unitats que no ho són.

Evidentment, aquestes observacions no tenen un valor absolut, ja que depenen de molts altres factors: medi socio-cultural dels nens, moment en què se'ls ha ajuntat, moment del procés evolutiu del grup en què es troben, etc.

En tot cas, es tracta d'obrir camins per a suavitzar aquest problema. Fem unes propostes i parlem-ne:

1. El primer element és l'actitud dels Caps. Proponem que els Caps acceptin aquesta tendència dels nens i nenes a jugar separats i no en facin qüestió.

Si els Caps se'n fan problema, els nens també. I, com que estan en una edat en què parlar és encara difícil, no se'n sortiran.

2. Una possibilitat d'actuació pràctica és la recerca de jocs i activitats "asexuades", és a dir, que no siguin definibles com a masculines ni com a femenines.

I que el grup hi disfruti. Que siguin un èxit per a tots.

Aquesta mena d'activitats pot contribuir a relaxar els antagonismes.

Però, en tot cas, s'ha de respectar que els nens juguin "jocs

de nens^A i les nenes "jocs de nenes" perquè, ¿què els està suggerint cada dia la TV? ¿Amb quin dret els negarem que responguin als estímuls del seu ambient habitual?

3. Això planteja una contradicció aparent: si cerquem jocs "asexuats" (per exemple, el "volley-ball" en comptes del futbol) i, al mateix temps, donem curs als jocs que la societat ha sexualitzat..., què passarà?

Aquí també hi ha unes possibilitats d'actuació dels Caps: per què no pot el Cap participar en els jocs de les nenes si s'hi troba bé? Per què no pot la Cap participar en els jocs dels nois?

Si això es fa amb naturalitat, què pot passar?

4. Un altre aspecte a considerar és el de l'actuació de l'equip de Caps en la vida del grup: com és que habitualment és el Cap qui es cuida de la disciplina -de les bronques, per a entendre'ns?- per què la Cap no sol fer-ho?

Què passaria si els nens veiessin una forma de fer dels Caps menys paral·lela a la que la societat imposa?

5. Finalment, hi ha el problema de com es resolen els conflictes entre nens i nenes.

Quan ha de parlar-se d'un conflicte o d'una baralla, poden adoptar-se dos punts de vista:

- . Si s'enfoca la baralla com una qüestió entre un noi i una noia, estem reforçant els estereotipus socials.
- . Si s'enfoca com un problema entre l'anna i en Joan, amb els seus sentiments reals -de l'un envers l'altre- estem posant dues persones en disposició de comunicar.

Oi que és diferent?

.

Fins aquí hem parlat d'aquesta problemàtica com si només afectés les Unitats de Lobatons/Daines.

Però encara que potser amb menys freqüència, passa també en les Unitats de nois més grans.

La diferència que hi veiem la concretaríem, únicament, al cinquè punt: quan hi ha conflictes entre nois i noies.

Si amb els Llobatons/Daines els Caps han de fer una mica d'àrbitres de la situació, a partir de Ràngers/Noies Guies han d'esforçar-se a promoure un debat més general i que cridi a una anàlisi més profunda.

PROPOSTES DE SOLUCIO	OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS
<p>Acceptar com a un fet natural -dins de la nostra societat- que els nens i les nenes ten- deixin a jugar separats.</p> <p>No fer-ne un problema.</p>	
<p>Cercar jocs i activitats que no puguin definir-se com a mascu- lins ni com a femenins.</p> <p>Intentar posar-los en pràctica de forma que siguin satisfacto- ris per a tots.</p> <p>Algú té experiència de jocs d'aquesta mena? Que els digui.</p> <p>No negar la possibilitat de jocs "de nois" ni de "noies"</p>	
<p>Que <u>el</u> Cap partitipi, si li agrada, en els jocs de les nenes.</p> <p>Que <u>la</u> Cap partitipi, si li agrada, en els jocs dels nens.</p> <p>Sempre i quan sigui natural.</p>	

PROPOSTES DE SOLUCIO

OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS

Que el Cap no adopti únicament responsabilitats ni comportaments típicament masculins en la nostra societat.

Que la Cap faci altre tant.

S'ens acuden coses concretes en què pugui cristal.litzar aquesta proposta?

En els conflictes entre nens i nenes, no parlar-ne des del punt de vista del sexe dels que s'han ballat.

Discutir, enraonar, des del punt de vista que són persones que han topat. Persones amb uns sentiments concrets de les unes envers les altres. Treballar aquests sentiments perquè s'expressin, es madurin i evolucionin.

3.2 El perill de masculinització de les Unitats

A la vida de les Unitats hi ha una tendència a fer prevaldre les activitats masculines.

Això fa que ens vinguin poques noies, i també que les noies siguin una mica "xicotots", amb problemes a fora de la Unitat.

Aquest problema ha d'abordar-se tenint present que vivim en una societat "masculinitzada", en la qual les coses interessants són les que fan els homes i les coses secundàries queden per a les dones.

Compareu només la publicitat que fa la TV quan anuncia joguines:

- "Los Madelman lo pueden todo"; "Geyper-Man, vive sus aventuras!". És a dir, l'home és omnipotent, viu l'aventura, res no és fora del seu abast.
- "Lissy hace como tú". "Baby Mocosete, si no lo menec, llora...". "Esta presumida de Leslie tiene sus vestiditos...". Com a màxim, les nenes poden repetir-se a si mateixes, reduïdes al seu rol de futures mares i mestresses de casa preocupades per coses fútils.

El nus del problema està en l'opció de reproduir aquest model de societat en què hi ha una dominació de l'home sobre la dona.

La coeducació, duta a terme amb sensibilitat i bon seny, és una manera de dir no.

Ara bé, no podem quedar-nos en afirmacions generals.

Hem de baixar al terreny dels problemes concrets.

Heus-ací algunes propostes. Parlem-ne i veiem que s'hi pot fer:

1a. Quines són les actituds dels Caps entre ells?

D'això ja n'hem parlat en l'apartat anterior: en la mesura que els Caps siguin capaços de relacionar-se entre ells d'una forma que no sigui discriminatòria, estan donant un testimoni que hi ha "altres formes" d'ésser i d'actuar.

La primera proposta, doncs, és la de l'equip de Caps: que faci l'esforç de tenir una relació constructiva.

2a. Com es fa el repartiment de les tasques en la vida de la Unitat?

Per què són els nois els que tallen la llenya i han de ser les noies les que cuinin?

Qui diu que tallar llenya és una activitat masculina i que cuinar és una activitat femenina? Per què ens ho creiem?

En tant en quant es mantinguin aquests estereotipus, s'està perpetuant la manera de fer que no acceptem.

La segona proposta, doncs, és la d'anar trencant aquestes maneres de fer que responen a la pressió exterior de la societat.

I fer-ho de la manera més natural possible.

Perquè, si ens ho pensem bé, no hi ha activitats que, per si mateixes, siguin "masculines" ni "femenines".

El nostre objectiu han d'ésser uns nois i unes noies que, naturalment, es distribueixin les feines d'una manera funcional, i no pas discriminatòria.

3a. Poden els nois i noies sentir-se protagonistes d'un canvi social?

Ens expliquem: no pensem en els Llobatons/Daines, ni en els Ràngers/Noies Guies, sinó en els Pioners/Caravel·les. Poden, a aquesta edat, fer un esforç conscient per a relacionar-se d'una manera "nova"?

Els Llobatons/Daines i els Ràngers/Noies Guies arribaran, com a màxim, a fer les ccses d'una forma diferent que la resta.

Però, els Pioners/Caravel·les poden formular-s'ho, parlar-ne.

Poden fer-ne un projecte de grup. Poden fer-ne un objecte de recerca.

Poden fer-ne una part del seu estil.

PROPOSTES DE SOLUCIO

OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS

Que l'equip de Caps es senti responsable de la imatge que ofereix als nois.

Que a l'equip hi hagi un anàlisi i una crítica de les actituds personals.

Que el repartiment de les tasques es faci d'una manera que no reproduïxi els models socials discriminatoris.

PROPOSTES DE SOLUCIO	OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS
<p>Que els pioners i les Caravelles, a més a més de viure d'aquesta manera que acabem de proposar, en parlin.</p> <p>És a dir, en facin objecte d'un anàlisi i d'una crítica.</p> <p>Que un repartiment natural de les tasques -natural com a oposat a cultural- sigui un dels components del seu estil.</p>	

3.3 Els corrents d'afecte a l'interior del grup, i més concretament, la formació de parelles.

En tot grup s'hi estableixen unes preferències entre les persones que el componen.

Hi ha uns corrents d'afecte que són polaritzats per determinats membres del grup.

Hi ha subgrups de companys que es tenen entre si una estimació més profunda que a la resta del grup.

En els grups no-mixtes, que solen centrar-se en l'activitat, aquests fenòmens solen quedar soterrats.

En canvi, en els grups mixtes, que es centren menys en l'activitat i deixen més espai a l'afectivitat, aquests fenòmens són més aparents. Fins i tot són públics i, si se'n parla molt, poden ésser origen de conflictes.

Benvinguts conflictes.

Benvinguts perquè estan posant una realitat al damunt de la taula.

Estan posant al damunt de la taula una de les necessitats pregoneres de la persona: la d'estimar i ésser estimada. I aquesta necessitat és de les que més sovint és passada per alt, com si fos de segona divisió.

Quan, en realitat, una de les components més arrelades en el fons íntim de la persona és aquesta necessitat d'estima.

Del fet que un noi o una noia es senti estimat, en depenen coses tan importants com la imatge que es fa de si mateix, la seva orientació -constructiva o negativa- enfront de la vida, la seva seguretat personal...

A més a més, és un fet que moltes de les coses que fan els nois en la seva vida quotidiana les fan en funció de satisfer aquestes necessitats.

I les fan sense ser-ne conscients.

És important pensar en el que pot passar, i de fet passa, quan de tot això se'n fa quelcom de "normal", és a dir, quelcom del qual se'n pot parlar.

En aquest sentit, pensem que poden fer-se les propostes següents:

1a. Donar carta de legalitat als sentiments.

És a dir, no limitar-nos a parlar de les empreses, dels valors, de l'ostil, etc. -que ja ho fem-, sinó parlar també dels sentiments que vivim.

No normalitzar el fet que els nois i les noies experimenten sentiments, ajudar-los a ésser conscients i a acceptar-los com a quelcom que no ha d'enterrar-se, sinó que ha d'expressar-se.

L'acceptació i l'expressió dels sentiments és un factor absolutament indispensable en l'equilibri de la persona.

2a. Acceptar com un fet absolutament normal el de la formació de parelles.

Hi ha una tendència a considerar que la formació de parelles és un perill per al grup perquè tenim la imatge que la parella és quelcom "tancat".

Però això no és cert, no hi ha cap destí fatal que ho imposi.

Les parelles es tancaran si senten amenaçada la seva existència. S'obriran si la senten recolzada.

Hi ha una edat en què es fa el pas, vitalment sentit, fonamentalment sentit com a essencial, de l'amistat a l'amor. És que no ha de ser respectat?

3a. Ésser amatents a entomar els problemes personals de descorament, de desànim, de soledat... que puguin experimentar nois i noies concrets en moments de la seva vida.

Ajudar-los, no pròpiament a sortir de la dificultat, sinó a poder definir-se-la, trobar-ne les dimensions i el camí de superació.

Si se'n surten perquè se'ls ajuda, continuaran demanant ajut. Si se'n surten per si mateixos, caminaran sols.

4a. Tot això que hem dit fins aquí, és impossible si no hi ha un diàleg normal entre nois i Caps en el terreny afectiu. Si no s'ha normalitzat l'expressió de les emocions, si no s'ha ofegat aquesta expressió posant en primer terme les idees.

I això, encara, és impossible, si els Caps no ho proven entre ells.

PROPOSTES DE SOLUCIO	OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS
<p>Plantejar-se la necessitat que els sentiments tinguin el mateix valor que les idees i que els valors.</p> <p>Afavorir l'expressió dels sentiments de cadascú.</p> <p>Hi estem d'acord o no?</p> <p>Per què?</p> <p>Què podem fer en aquest sentit?</p>	
<p>Acceptar amb tota la normalitat la formació de parelles.</p> <p>Evitar-los que hagin de sentir-se amenaçades.</p> <p>Hi estem d'acord o no?</p> <p>Per què?</p> <p>Què podem fer en aquest sentit?</p>	

PROPOSTES DE SOLUCIO

OPINIO PERSONAL. CONCLUSIONS

Ésser atents als problemes personals dels nois i de les noies que passen per moments de soledat i descoratjament.

Què podem fer en aquest sentit?

Com?

Fins a quin punt pot participar-hi el conjunt del grup?

Necessitat que en el diàleg entre els nois i els Caps hi sigui present la dimensió de l'afectivitat.

Hi estem d'acord o no?

Per què?

Què podem fer en aquest sentit?

Com?

I entre els Caps?

3.4 La contradicció entre la moral que pot generar-se en un grup mixte i la moral dominant en la nostra societat.

Una expressió d'aquesta contradicció és el munt de problemes plantejats pel nequit dels pares i les pressions que fan.

En els casos en què hi ha conflicte entre la moral del grup mixte i la del seu entorn, poden donar-se tres situacions:

- Que la contradicció sigui molt forta. No sabem ben bé si és problema que haurem de plantejar-nos, perquè ens sembla que, a la fi, el grup té les de perdre i, tard o d'hora, li tocarà de plegar veles i replantejar-se el que fa, si és que vol sobreviure.
- Que la contradicció sigui feble. En aquest cas tampoc no hi ha problemes d'entesa. Parlant-ne i treballant-ho es troben sortides clares.
- Que no hi hagi una contradicció clara, sinó una ambigüetat. Que les posicions d'uns i altres no siguin prou explícites i que, al mateix temps, es visqui un malestar.

Aquí sí que ens sembla que hi ha un problema més complicat, parlem-ne.

En casos com aquest, sol succeir que els nois es diuen entre ells unes coses, que en senten dir unes altres als Caps i que, finalment, han d'escoltar-se les queixes, les engúnies, dels pares.

Aquestes situacions de malestar difós, de confusió poc explicitada, han de clarificar-se. I creiem que han d'abordar-se des de dos punts de vista:

1er. Tenir clar que una de les funcions de tot educador, és la d'exercir una certa protecció dels nens o nois enfront de les pressions de què són objecte.

És a dir, els Caps han de posar-se incondicionalment al costat dels nois en tot allò que, junts, hagin vist clar.

I, complementàriament, han de fer-los veure que no poden posar-s'hi tan incondicionalment si no s'ha fet un esforç perquè el grup es defineixi d'una forma clara.

Això vol dir que ha d'haver-hi una exigència de diàleg fins que les posicions siguin clares i s'arribi a un acord que sigui vinculant per a tots.

2on. Fer el possible per a tranquil·litzar els pares. Ajudar-los a veure realísticament la situació i fer-los entendre les possibilitats i la necessitat de la coeducació.

Això pot fer-se de diverses maneres:

- Convocant una reunió amb la presència d'alguna persona autoritzada.
- Fent un treball de diàleg amb les famílies amb qui hi ha una major entesa i confiança perquè facin una mica de defensors de l'opció pedagògica de la coeducació.
- Fent un altre treball de diàleg amb les famílies més conflictives, disposats a escoltar-les en tot allò que els preocupa i donar-los una resposta basada en el coneixement real dels nois i noies.

3.5 Composició equilibrada del grup (tants nois, tantes noies aproximadament) i de l'equip de Caps.

Es evident que si el grup té una composició equilibrada, alguns problemes ja no existiran.

D'altra banda, també és evident que, segons quina sigui la forma de funcionar del grup, els nois o bé les noies tendiran a marxar-ne.

Es difícil fer consideracions generals sobre aquesta qüestió, perquè tot depèn de la història de cada grup i, en aquest sentit, hi ha la possibilitat de perdre's en anècdotes.

L'única cosa que pot dir-se'n és que hi ha una relació entre:

<p>possibilitats que el grup estigui equi- librat.</p>	<p>-----</p>	<p>. història que ha viscut el grup . forma de funcionar del grup.</p>
--	--------------	--

3.6 Diferències en el ritme de maduració entre nois i noies

En la maduració de la personalitat, les noies solen anar una mica més de pressa que els nois.

Això es fa evident a partir dels 10-11 anys.

Aquest fet té unes conseqüències en la composició de les Unitats. Si les noies es veuen obligades a conviure amb nois que, com a màxim, tenen exactament la mateixa edat, és probable que no s'hi sentin del tot bé.

Aleshores, la qüestió ha de resoldre's plantejant-se en cada cas quin és el moment oportú de canvi d'Unitat per a cada noi o noia. No ens ha d'estranyar gens que les Daines més grans es trobin millor amb el grup de Ràngers, ni que les Guies tendeixin cap al grup de Pioners/Caravel·les.

Però tampoc no és un absolut. Ha de pensar-se en cada cas.

.o.o.o.o.o.o.

DEBAT MÈTODES

Document E

LA COEDUCACIÓ

Aquest Document pretén una aproximació a la problemàtica derivada de l'aplicació del mètode coeducatiu en les Unitats escoltes.

I això des de diversos punts de vista:

- . per què és interessant la coeducació
- . quina problemàtica concreta de funcionament apareix en les Unitats mixtes i la seva incidència en els Caps
- . què ens hi diu l'experiència.

El debat resta obert per tal que en surti una actualització del tema i puguem, entre tots, anar perfilant un camí vàlid per a una educació conjunta de nois i noies en l'escoltisme.

1 LES MOTIVACIONS IDEOLÒGIQUES DE LA COEDUCACIÓ

Transcrivim a continuació uns fragments representatius del document "La coeducació a ME/GSJ", el qual pretenia ser una ajuda per a situar-nos tots plegats en relació a aquesta visió de l'educació i alhora sobre la seva complexitat que rebutja tot esquematisme pràctic.

1.1 Les pressions actuals de la societat damunt les relacions home/dona.

El fet de les relacions home/dona, en general, no podem deslligar-lo de les actituds de la nostra societat. Vegem-ne alguns aspectes, els més importants, implicats en el nostre problema.

La nostra societat està masculinitzada. La cultura occidental, en la qual estem submergits, ha estat assignant a la dona un paper de subordinació a les decisions i responsabilitats de l'home i, a més, ha establert en cada moment una divisió de funcions entre home i dona, a la qual no acabem, ara, de trobar-hi sentit. Sembla que això comença a canviar, però la igualtat personal entre homes i dones, en la qual creiem, és encara una fita a assolir. Cal que uns i altres es reconeixin com a persones i que en les mútues relacions pugui arribar-se a l'enriquiment personal de cadascú i al de la comunitat.

Es, per tant, fàcil que en actuar conjuntament nois i noies, aquella equívoca especialització de treballs, divisió de funcions i subordinació, quedi reflexada en la vida de grup.

Cal lluitar contra aquests equívocs; cal prosseguir la lluita perquè la igualtat personal d'homes i dones sigui assolida.

Llavors, en una societat més harmònica, els homes i les dones hi col.laboraran des de les seves possibilitats personals.

Mentrestant, la situació de la societat no ajuda a l'aprenentatge i a l'entrenament del treball en equip i a la col.laboració de nois i noies junts. Hi ha feines i funcions, com

dàiem abans, que semblen prèviament prefixades (per exemple: tallar llenya els nois, fer menjar les noies) i, només per aquest fet, contínuament hom limita uns i altres: unes coses són assignades només als nois, altres només a les noies i sembla que no calgui que els uns aprenguin la dels altres.

Es una situació a revisar i gairebé segur a superar, perquè la diferència evident entre nois i noies, homes i dones, no ve per aquí.

1.2. Unes relacions diferents home/dona

Quins són, doncs, en aquesta situació del context social, els objectius de la coeducació?

Repetim sovint que educació equival a col.laboració al creixement personal de nois i noies i que aquest creixement té, entre altres, una dimensió comunitària. Les nostres comunitats són compostes d'homes i dones, nois i noies, és a dir, de dues classes d'individus amb característiques biològiques diferents: els sexes femení i masculí, i amb característiques psicològiques també diferents, degut a aquella biologia diferent i als condicionaments de tot tipus que, a través del temps, han actuat i actuen sobre l'home i la dona.

L'educació de nois i noies no es pot produir de manera harmònica, completa i equilibrada si no es fa en el coneixement i la col.laboració mutus. Així, doncs, aquesta educació global que pretenem -i que entenem com un itinerari personal de cada noi o noia- protagonitzat per ell o ella cal que necessàriament es realitzi en la vida comunitària i en la convivència amb gent de l'altre sexe. Els nois i les noies han de fer l'aprenentatge de conviure, treballar, prendre responsabilitats, comprometre's, parlar, respectar-se, valorar-se...

Aquestes són finalitats tan vàlides per a nois com per a noies, i, a l'escoltisme, s'assoleixen a través d'una tasca d'educació que converteix el seu lleure en activitat creadora. Fixem-nos bé en aquest fet: l'escoltisme actua només en un camp precís i molt concret: el lleure. Les seves possibilitats són limitades i tenen la seva originalitat, i cal esbrinar quines són, en aquest camp de la convivència i col.laboració nois/noies.

D'altra banda, cal tenir en compte com aquella pressió de la societat a través dels mitjans de comunicació i de vegades també les accions educadores de la família i l'escola compliquen extraordinàriament la convivència i col·laboració de nois i noies, per la importància que prenen els mites, les conveniències, el que està de moda, o la tradició quan es dona com a veritat científica. Això no es pot oblidar en emprendre una tasca en aquest camp, perquè podria traumatitzar els nois i les noies en posar-los en situacions molt contradictòries respecte a les que els dona el context on es mouen.

Així, doncs, què hi ha darrera d'aquesta paraula tan imprecisa, com és la de coeducació?

Una intenció molt simple però difícil de realitzar: la de potenciar que l'aprenentatge de la convivència entre nois i noies es faci amb una visió personalitzadora de les relacions entre sexes, ben diferent, com hem vist, de la que hi ha establerta.

Cap on va aquesta visió?

La noia no ha estat feta per estar sotmesa a l'home: un i altre tenen la mateixa dignitat personal.

No hi ha d'haver prejudicis de cap mena en l'itinerari de creixement personal, es tracti d'un noi o d'una noia.

Cal atendre i donar suport a les exigències biològiques de cada un dels sexes i relativitzar tot el que sigui divisió de funcions i especialització de treballs que només es justifiquin per raons de rutina.

La nova relació entre sexes ha de fer que homes i dones obtinguin el bagatge específic i possiblement diferent, que uns i altres necessiten per a poder prosseguir la lluita cap a una societat on hi siguin considerats igualment com a persones.

Ni el noi ha de ser un objecte de possessió per la noia, ni a l'inrevés. El coneixement mutu d'uns i altres ha d'anar deixant pas a un tipus de relacions que valorin fonamentalment la persona.

Les relacions de convivència entre nois i noies han de portar tant a l'alliberament dels tabús que planen sobre el

sexe, com a l'alliberament de la servitud que significa la banalització de les relacions sexuals.

Si aquests són, doncs, els objectius de la coeducació, coeducar voldrà dir posar els mitjans per assolir aquell tipus de relacions noi/noia, home/dona que acabem de dibuixar, diferent del que insistentment ofereix la nostra societat.

Es veu clar que coeducar no voldrà dir simplement fer educació amb nois i noies junts.

La coeducació només es realitzarà quan hi hagi una intenció educadora en el sentit de preparar i d'entrenar en aquells tipus de relacions que hem assenyalat a l'apartat anterior.

Sinó, posar junts nois i noies sense una intenció clara i uns mitjans adequats equivaldrà a col.laborar amb la societat establerta, perquè es desenvolupin aquells valors que ella imposa amb intencions bastardes a les relacions nois/noies, encara que aparentment aquesta imposició no es vegi.

2. LES CONDICIONS DE L'EDUCADOR I L'EDUCACIÓ SEXUAL

Recomanem la lectura dels fragments següents d'una conferència d'en Frederic BOIX a El Far el juny del 1972 a propòsit de la problemàtica coeducativa.

2.1 Les condicions de l'educador

Crec que la persona que ha de portar una Unitat escolta coeducativa, ha d'ésser una persona que estigui preparada específicament, fins i tot més ben preparada que la persona que ha de tractar amb un sol sexe, perquè crec que la complexitat augmenta amb la relació.

Ha d'ésser un individu que no pot quedar barrejat, engolit per la dinàmica sexual que es produirà en el grup, ja que llavors no pot ser l'element orientatiu de la dinàmica del grup (amb els perills que això comporta).

Podríem dir així, que les condicions per fer de Cap serien:

- a) Estar "ben resolt" sexualment i afectivament, amb un aprenentatge concret d'aquesta realitat sexual i afectiva.
- b) Tenir uns coneixements tècnics de com repercuteix en l'afectivitat i sexualitat dins les diferents etapes evolutives de l'educand.
- c) Domini de les tècniques escaients per portar a terme, de la millor forma possible, la dinàmica d'interrelació sexual que es produeix dintre d'un grup coeducatiu.

Ampliant el primer punt, podríem dir que "ben resolt" vol dir equilibrat, madur i que ha desenvolupat satisfactòriament aquestes dues facultats: afectivitat i sexualitat. És imprescindible que cada educador s'analitzi, intentant saber en quin nivell està, tan afectivament com sexualment.

S'entén per afectivitat, el conjunt de fenòmens psicològics que la persona experimenta per raó d'haver estat afectada, (la persona és afectada per objectes, situacions, però principalment per altres persones); llavors podem dir que l'afectivitat està íntimament relacionada amb la sexualitat. Així, una persona amb problemes afectius difícilment tindrà una sexualitat reeixida.

A l'inrevés, una sexualitat pertorbada, difícilment permetrà una situació afectiva adequada.

Per tant, les tasques personals que crec que ha de desenvolupar l'educador que vulgui portar a terme la coeducació són:

1er. La d'aquesta anàlisi d'introspecció de la realitat de cadascú.

2on. L'educador no es pot limitar a una tasca teòrica, és a dir, llegir llibres, assistir a conferències, perquè això va dirigit totalment al saber, i pot quedar intacte el "ser", és a dir, aquesta personalitat que d'alguna manera és instrument decisiu per a l'educació.

3er. Torno a repetir la importància que té que el Cap no es deixi engolir pel grup; que no passi que, en ser Unitats mixtes i ser el Cap noi/noia, passi a ésser un element no orientatiu del grup, sinó formar part integrant de la dinàmica i problemàtica del grup.

Per exemple, en un equip mixte portat per un Cap noi, hi cap la possibilitat que, en l'aspecte afectiu, sigui atret per alguna noia i si aquesta li fa "el borinot", és fàcil que aquest individu hi vagi a caure; llavors aquesta interrelació del Cap amb els membres de la Unitat fa que l'educador passi a formar part integrant del grup. Aquesta és una realitat molt freqüent en les Unitats i, si el Cap no és prou madur, pot portar la seva situació personal a una situació que problematitzaria el grup.

(Ref. fitxa FOCA de ME/GSJ sobre la Coeducació).

2.2 L'educació sexual

La necessitat d'aquesta maduresa per part dels Caps que fan coeducació es veu encara més important si pensem que el marc coeducatiu ha d'oferir bons juats a l'educació sexual dels nens-nenes i nois-noies. En aquest sentit, extractem d'un altre article d'en Frederic BOIX aparegut en la revista "Perspectiva Escolar" del novembre de 1976, la següent visió sobre què hauria d'ésser l'educació sexual.

"L'educació sexual -penso jo- ha d'assolir quatre nivells d'acció concrets: 1. La tramesa d'informació objectiva. 2. El crear un camp de possibilitats per als aprenentatges adients. 3. La formació d'actituds lliures, serenes i equilibrades. 4. La resolució dels conflictes emocionals.

La psicopedagogia sexual planteja, també com a condició inexorable, que el grup educador-educands sigui mixt; penso que no hi pot haver educació sexual sense una vida dinàmica i espontània entre ambdós sexes. Crec que no hi ha volta de full: la coeducació ha de ser psicopedagògica i la psicopedagogia exigeix de ser coeducativa. Aquest és el marc insubstituïble de l'educació sexual i de la seva praxi.

Els aspectes que, en el doble sentit instructiu i psicopedagògic, han de ser atesos, són els següents: La diferenciació biològica dels sexes -L'anatomia i fisiologia general dels òrgans genitals - El procés de fecundació, embaràs i part -Anatomia i fisiologia del sistema nerviós central i la seva funció en la conducta afectiva i sexual - El procés del coit - Plaer sexual i orgasme - Fisiologia genital de la pubertat: primeres pl.lucions i primeres menstruacions i els seus esguards higiènics - La masturbació - Els fenòmens emocionals: sentiment d'atracció, enamorament i estimació - Els rols de masculinitat i de feminitat - Correlacions entre personalitat i conducta sexual - Mètodes anticonceptius - Prostitució, pornografia i sexualitat de consum - Ètica sexual: formulacions i interpretacions - La sexualitat i la seva utilització política, etc.

No és aquesta una llista exhaustiva, però penso que comprèn el més fonamental. Els fets que també calen ser viscuts amb l'ajut educatiu, són, per exemple! L'estructuració del sentiment del propi cos - El procés d'identificació amb el propi sexe - La familiarització amb el nu - L'expressió i comunicació d'interessos i vivències sexuals - La integració de les impressions eròtiques - La vivència del sentiment d'atracció afectiva i sexual envers altres persones i la formació dels vincles emocionals corresponents - La presa de consciència de les variacions dels estats emocionals com a resultats de les vicissituds de la interrelació amb persones valorades com a objectes afectius - La convivència, en general, en tot grup humà que forçosament estarà constituït per éssers sexuats i sexuals.

3 PROBLEMES CONCRETES QUE ES PLANTEGEN A LES UNITATS MIXTES

En diverses trobades de Caps hem anat recollint una llista dels problemes que es presenten amb més freqüència a les Unitats mixtes:

- La separació entre nens i nenes (sobretot a Llobatons-Daines).
- El perill de masculinització de les Unitats.
- Els corrents d'afecte a l'interior del grup.
- I més concretament, la formació de parelles (sobretot a Pioners-Caravel.les).
- La contradicció entre la moral que pot generar-se en un grup mixte i la moral dominant en la nostra societat.
- Els problemes plantejats pel neguit dels pares i les pressions que fan.
- La composició equilibrada del grup (nois/noies) i de l'equip de Caps.
- Les diferències en el ritme de maduració entre nois i noies.

En els fulls que segueixen intentarem fer un plantejament ampli de cada un d'aquests problemes i obrir unes vies de debat de cadascun.

3.1 La separació entre nens i nenes a Llobatons/Daines

Els nens tendeixen a jugar entre ells i les nenes entre elles. Els costa jugar junts.

Això és el més normal i freqüent en tota mena de grups mixtes, sobretot en les zones urbanes.

No cal neguitar-se. El nostre objectiu no són uns Llobatons/Daines que s'entenguin idíl·licament bé, sinó uns Pioners/Caravel.les que siguin capaços d'assumir les seves diferències, de fer-ne objecte de diàleg i de comunicació. No esperem resultats immediats.

Aquesta tendència dels nens i de les nenes a jugar separats pot ser atribuïda a dues causes:

- L'una és que estan passant una edat al llarg de la qual realitzen un procés d'identificació amb el rol sexual que els ve socialment donat.

- L'altra és la pressió de què són objecte per part de la família (a casa hi ha uns rols masculins i uns de femenins), pels mass-media (TV, sobretot, però també cinema, còmics, etc.).

D'altra banda, tot i que el problema existeix, hi ha unes diferències entre les Unitats mixtes i les que no ho són:

- A les Unitats mixtes hi ha una major naturalitat, una tranquil·litat en les relacions, un major centrament en el grup, mentre que a les que no ho són hi ha una tendència a subvalorar els fenòmens afectius i a posar en primer lloc la tècnica i les realitzacions espectaculars.
- A les Unitats mixtes els nois esdevenen més sensibles i les noies menys bledes, tot i que, a vegades, els nois adopten comportaments exhibicionistes i les nenes s'ho miren. A les Unitats que no ho són de mixtes no es produeix aquesta suavització d'actituds i el grau d'agressivitat sol ésser més elevat.
- A les Unitats mixtes, l'activitat (acció) tendeix a tenir menys importància per a la vida del grup que a les Unitats que no ho són.

Evidentment, aquestes observacions no tenen un valor absolut, ja que depenen de molts altres factors: medi socio-cultural dels nens, moment en què se'ls ha ajuntat, moment del procés evolutiu del grup en què es troben, etc.

En tot cas, es tracta d'obrir camins per a suavitzar aquest problema. Fem unes propostes i parlem-ne:

1. El primer element és l'actitud dels Caps. Proposem que els Caps acceptin aquesta tendència dels nens i nenes a jugar separats i no en facin qüestió.

Si els Caps se'n fan problema, els nens també. I, com que estan en una edat en què parlar és encara difícil, no se'n sortiran.

2. Una possibilitat d'actuació pràctica és la recerca de jocs i activitats "asexuades", és a dir, que no siguin definibles com a masculines ni com a femenines.

I que el grup hi disfruti. Que siguin un èxit per a tots.

Aquesta mena d'activitats pot contribuir a relaxar els antagonismes.

Però, en tot cas, s'ha de respectar que els nens juguin "jocs

de nens" i les nenes "jocs de nenes" perquè, ¿què els està suggerint cada dia la TV? ¿Amb quin dret els negarem que responguin als estímuls del seu ambient habitual?

3. Això planteja una contradicció aparent: si cerquem jocs "asexuats" (per exemple, el "volley-ball" en comptes del futbol) i, al mateix temps, donem curs als jocs que la societat ha sexualitzat..., què passarà?

Aquí també hi ha unes possibilitats d'actuació dels Caps: per què no pot el Cap participar en els jocs de les nenes si s'hi troba bé? Per què no pot la Cap participar en els jocs dels nois?

Si això es fa amb naturalitat, què pot passar?

4. Un altre aspecte a considerar és el de l'actuació de l'equip de Caps en la vida del grup: com és que habitualment és el Cap qui es cuida de la disciplina -de les bronques, per a entendre'ns?- per què la Cap no sol fer-ho?

Què passaria si els nens veiessin una forma de fer dels Caps menys paral·lela a la que la societat imposa?

5. Finalment, hi ha el problema de com es resolen els conflictes entre nens i nenes.

Quan ha de parlar-se d'un conflicte o d'una baralla, poden adoptar-se dos punts de vista:

- . Si s'enfoca la baralla com una qüestió entre un noi i una noia, estem reforçant els estereotipus socials.
- . Si s'enfoca com un problema entre l'Anna i en Joan, amb els seus sentiments reals -de l'un envers l'altre- estem posant dues persones en disposició de comunicar.

Oi que és diferent?

.....

Fins aquí hem parlat d'aquesta problemàtica com si només afectés les Unitats de Lobatons/Daines.

Però encara que potser amb menys freqüència, passa també en les Unitats de nois més grans.

La diferència que hi veiem la concretaríem, únicament, al cinquè punt: quan hi ha conflictes entre nois i noies.

Si amb els Llobatons/Daines els Caps han de fer una mica d'àrbitres de la situació, a partir de Rangers/Noies Guies han d'esforçar-se a promoure un debat més general i que cridi a una anàlisi més profunda.

3.2 El perill de masculinització de les Unitats

A la vida de les Unitats hi ha una tendència a fer prevaldre les activitats masculines.

Això fa que ens vinguin poques noies, i també que les noies siguin una mica "xicotots", amb problemes a fora de la Unitat.

Aquest problema ha d'abordar-se tenint present que vivim en una societat "masculinitzada", en la qual les coses interessants són les que fan els homes i les coses secundàries queden per a les dones.

Compareu només la publicitat que fa la TV quan anuncia joguines:

- "Los Madelman lo pueden todo"; "Geyper-Man, vive sus aventuras!". És a dir, l'home és omnipotent, viu l'aventura, res no és fora del seu abast.
- "Lissy hace como tú". "Baby Mocosete, si no lo meneo, llora...". "Esta presumida de Leslie tiene sus vestiditos...". Com a màxim, les nenes poden repetir-se a si mateixes, reduïdes al seu rol de futures mares i mestresses de casa preocupades per coses fútils.

El nus del problema està en l'opció de reproduir aquest model de societat en què hi ha una dominació de l'home sobre la dona.

La coeducació, duta a terme amb sensibilitat i bon seny, és una manera de dir no.

Ara bé, no podem quedar-nos en afirmacions generals.

Hem de baixar al terreny dels problemes concrets.

Heus-ací algunes propostes. Parlem-ne i veiem que s'hi pot fer:

1a. Quines són les actituds dels Caps entre ells?

D'això ja n'hem parlat en l'apartat anterior: en la mesura que els Caps siguin capaços de relacionar-se entre ells d'una forma que no sigui discriminatòria, estan donant un testimoni que hi ha "altres formes" d'ésser i d'actuar.

La primera proposta, doncs, és la de l'equip de Caps: que faci l'esforç de tenir una relació constructiva.

2a. Com es fa el repartiment de les tasques en la vida de la Unitat?

Per què són els nois els que tallen la llenya i han de ser les noies les que cuinin?

Qui diu que tallar llenya és una activitat masculina i que cuinar és una activitat femenina? Per què ens ho creiem?

En tant en quant es mantinguin aquests estereotipus, s'està perpetuant la manera de fer que no acceptem.

La segona proposta, doncs, és la d'anar trencant aquestes maneres de fer que responen a la pressió exterior de la societat.

I fer-ho de la manera més natural possible.

Perquè, si ens ho pensem bé, no hi ha activitats que, per si mateixes, siguin "masculines" ni "femenines".

El nostre objectiu han d'ésser uns nois i unes noies que, naturalment, es distribueixin les feines d'una manera funcional, i no pas discriminatòria.

3a. Poden els nois i noies sentir-se protagonistes d'un canvi social?

Ens expliquem: no pensem en els Llobatons/Daines, ni en els Ràngers/Noies Guies, sinó en els Pioners/Caravel·les. Poden, a aquesta edat, fer un esforç conscient per a relacionar-se d'una manera "nova"?

Els Llobatons/Dainés i els Ràngers/Noies Guies arribaran, com a màxim, a fer les coses d'una forma diferent que la resta.

Però, els Pioners/Caravel·les poden formular-s'ho, parlar-ne.

Poden fer-ne un projecte de grup. Poden fer-ne un objecte de recerca.

Poden fer-ne una part del seu estil.

3.3 Els corrents d'afecte a l'interior del grup, i més concretament, la formació de parelles.

En tot grup s'hi estableixen unes preferències entre les persones que el componen.

Hi ha uns corrents d'afecte que són polaritzats per determinats membres del grup.

Hi ha subgrups de companys que es tenen entre si una estimació més profunda que a la resta del grup.

En els grups no-mixtes, que solen centrar-se en l'activitat, aquests fenòmens solen quedar soterrats.

En canvi, en els grups mixtes, que es centren menys en l'activitat i deixen més espai a l'afectivitat, aquests fenòmens són més aparents. Fins i tot són públics i, si se'n parla molt, poden ésser origen de conflictes.

Benvinguts conflictes.

Benvinguts perquè estan posant una realitat al damunt de la taula.

Estan posant al damunt de la taula una de les necessitats pregonas de la persona: la d'estimar i ésser estimada. I aquesta necessitat és de les que més sovint és passada per alt, com si fos de segona divisió.

Quan, en realitat, una de les components més arrelades en el fons íntem de la persona és aquesta necessitat d'estima.

Del fet que un noi o una noia es senti estimat, en depenen coses tan importants com la imatge que es fa de si mateix, la seva orientació -constructiva o negativa- enfront de la vida, la seva seguretat personal...

A més a més, és un fet que moltes de les coses que fan els nois en la seva vida quotidiana les fan en funció de satisfer aquestes necessitats.

I les fan sense ser-ne conscients.

Es important pensar en el que pot passar, i de fet passa, quan de tot això se'n fa quelcom de "normal", és a dir, quelcom del qual se'n pot parlar.

En aquest sentit, pensem que poden fer-se les propostes següents:

1a. Donar carta de legalitat als sentiments.

Es a dir, no limitar-nos a parlar de les empreses, dels valors, de l'estil, etc. -que ja ho fem-, sinó parlar també dels sentiments que vivim.

No malitzar el fet que els nois i les noies experimenten sentiments, ajudar-los a ésser conscients i a acceptar-los com a quelcom que no ha d'enterrar-se, sinó que ha d'expressar-se.

L'acceptació i l'expressió dels sentiments és un factor absolutament indispensable en l'equilibri de la persona.

2a. Acceptar com un fet absolutament normal el de la formació de parelles.

Hi ha una tendència a considerar que la formació de parelles és un perill per al grup perquè tenim la imatge que la parella és quelcom "tancat".

Però això no és cert, no hi ha cap destí fatal que ho imposi.

Les parelles es tancaran si senten amenaçada la seva existència. S'obriran si la senten recolzada.

Hi ha una edat en què es fa el pas, vitalment sentit, fonamentalment sentit com a essencial, de l'amistat a l'amor. És que no ha de ser respectat?

3a. Ésser amatents a entomar els problemes personals de descoratjament, de desànim, de soledat... que puguin experimentar nois i noies concrets en moments de la seva vida.

Ajudar-los, no pròpiament a sortir de la dificultat, sinó a poder definir-se-la, trobar-ne les dimensions i el camí de superació.

Si se'n surten perquè se'ls ajuda, continuaran demanant ajut. Si se'n aurtan per si mateixos, caminaran sols.

4a. Tot això que hem dit fins aquí, és impossible si no hi ha un diàleg normal entre nois i Caps en el terreny afectiu. Si no s'ha normalitzat l'expressió de les emocions, si no s'ha ofegat aquesta expressió posant en primer terme les idees.

I això, encara, és impossible, si els Caps no ho proven entre ells.

3.4 La contradicció entre la moral que pot generar-se en un grup mixte i la moral dominant en la nostra societat.

Una expressió d'aquesta contradicció és el munt de problemes plantejats pel neguit dels pares i les pressions que fan.

En els casos en què hi ha conflicte entre la moral del grup mixte i la del seu entorn, poden donar-se tres situacions:

- Que la contradicció sigui molt forta. No sabem ben bé si és problema que haurem de plantejar-nos, perquè ens sembla que, a la fi, el grup té les de perdre i, tard o d'hora, li tocarà de plegar veles i replantejar-se el que fa, si és que vol sobreviure.
- Que la contradicció sigui feble. En aquest cas tampoc no hi ha problemes d'entesa. Parlant-ne i treballant-ho es troben sortides clares.
- Que no hi hagi una contradicció clara, sinó una ambigüetat. Que les posicions d'uns i altres no siguin prou explícites i que, al mateix temps, es visqui un malestar.

Aquí sí que ens sembla que hi ha un problema més complicat, parlem-ne.

En casos com aquest, sol succeir que els nois es diuen entre ells unes coses, que en senten dir unes altres als Caps i que, finalment, han d'escoltar-se les queixes, les ençúnies, dels pares.

Aquestes situacions de malestar difós, de confusió poc explicada, han de clarificar-se. I creiem que han d'abordar-se des de dos punts de vista:

1er. Tenir clar que una de les funcions de tot educador és la d'exercir una certa protecció dels nens o nois enfront de les pressions de què són objecte.

És a dir, els Caps han de posar-se incondicionalment al costat dels nois en tot allò que, junts, hagin vist clar.

I, complementàriament, han de fer-los veure que no poden posar-s'hi tan incondicionalment si no s'ha fet un esforç perquè el grup es defineixi d'una forma clara.

Això vol dir que ha d'haver-hi una exigència de diàleg fins que les posicions siguin clares i s'arribi a un acord que sigui vinculant per a tots.

2on.- Fer el possible per a tranquil·litzar els pares. Ajudar-los a veure realísticament la situació i fer-los entendre les possibilitats i la necessitat de la coeducació.

Això pot fer-se de diverses maneres:

- Convocant una reunió amb la presència d'alguna persona autoritzada.
- Fent un treball de diàleg amb les famílies amb qui hi ha una major entesa i confiança perquè facin una mica de defensors de l'opció pedagògica de la coeducació.
- Fent un altre treball de diàleg amb les famílies més conflictives, disposats a escoltar-les en tot allò que els preocupa i donar-los una resposta basada en el coneixement real dels nois i noies.

3.5 Composició equilibrada del grup (tants nois, tantes noies aproximadament) i de l'equip de Caps.

Es evident que si el grup té una composició equilibrada, alguns problemes ja no existiran.

D'altra banda, també és evident que, segons quina sigui la forma de funcionar del grup, els nois o bé les noies tendiran a marxar-ne.

És difícil fer consideracions generals sobre aquesta qüestió, perquè tot depèn de la història de cada grup i, en aquest sentit, hi ha la possibilitat de perdre's en anècdotes.

L'única cosa que pot dir-se'n és que hi ha una relació entre:

possibilitats
que el grup
estigui equi-
librat.

..... història que ha viscut el grup
..... forma de funcionar del grup.

3.6 Diferències en el ritme de maduració entre nois i noies

En la maduració de la personalitat, les noies solen anar una mica més de pressa que els nois.

Això es fa evident a partir dels 10-11 anys.

Aquest fet té unes conseqüències en la composició de les Unitats. Si les noies es veuen obligades a conviure amb nois que, com a màxim, tenen exactament la mateixa edat, és probable que no s'hi sentin del tot bé.

Aleshores, la qüestió ha de resoldre's plantejant-se en cada cas quin és el moment oportú de canvi d'Unitat per a cada noi o noia. No ens ha d'estranyar gens que les Daines més grans es trobin millor amb el grup de Ràngers, ni que les Guies tendeixin cap al grup de Picners/Caravel·les.

Però tampoc no és un absolut. Ha de pensar-se en cada cas.

.o.o.o.o.o.o.

minyons escoltes

guies sant jordi

DEBAT M E T O D E S

Document E

LA COEDUCACIÓ

Aquest Document pretén una aproximació a la problemàtica derivada de l'aplicació del mètode coeducatiu en les Unitats escoltes.

I això des de diversos punts de vista:

- . per què és interessant la coeducació
- . quina problemàtica concreta de funcionament apareix en les Unitats mixtes i la seva incidència en els Caps
- . què ens hi diu l'experiència.

El debat resta obert per tal que en surti una actualització del tema i puguem, entre tots, anar perfilant un camí vàlid per a una educació conjunta de nois i noies en l'escoltisme.

1 LES MOTIVACIONS IDEOLÒGIQUES DE LA COEDUCACIÓ

Transcrivim a continuació uns fragments representatius del document "La coeducació a ME/GSJ", el qual pretenia ser una ajuda per a situar-nos tots plegats en relació a aquesta visió de l'educació i alhora sobre la seva complexitat que rebutja tot esquematisme pràctic.

1.1 Les pressions actuals de la societat damunt les relacions home/dona.

El fet de les relacions home/dona, en general, no podem deslligar-lo de les actituds de la nostra societat. Vegem-ne alguns aspectes, els més importants, implicats en el nostre problema.

La nostra societat està masculinitzada. La cultura occidental, en la qual estem submergits, ha estat assignant a la dona un paper de subordinació a les decisions i responsabilitats de l'home i, a més, ha establert en cada moment una divisió de funcions entre home i dona, a la qual no acabem, ara, de trobar-hi sentit. Sembla que això comença a canviar, però la igualtat personal entre homes i dones, en la qual creiem, és encara una fita a assolir. Cal que uns i altres es reconeixin com a persones i que en les mútues relacions pugui arribar-se a l'enriquiment personal de cadascú i al de la comunitat.

Es, per tant, fàcil que en actuar conjuntament nois i noies, aquella equívoca especialització de treballs, divisió de funcions i subordinació, quedi reflexada en la vida de grup.

Cal lluitar contra aquests equívocs; cal prosseguir la lluita perquè la igualtat personal d'homes i dones sigui assolida.

Llavors, en una societat més harmònica, els homes i les dones hi col.laboraran des de les seves possibilitats personals.

Mentrestant, la situació de la societat no ajuda a l'aprenentatge i a l'entrenament del treball en equip i a la col.laboració de nois i noies junts. Hi ha feines i funcions, com

~~dèiem abans, que semblen prèviament prefixades~~ (per exemple: tallar llenya els nois, fer menjar les noies) i, només per aquest fet, contínuament hom limita uns i altres: unes coses són assignades només als nois, altres només a les noies i sembla que no calgui que els uns aprenguin la dels altres.

Es una situació a revisar i gairebé segur a superar, perquè la diferència evident entre nois i noies, homes i dones, no ve per aquí.

1.2. Unes relacions diferents home/dona

Quins són, doncs, en aquesta situació del context social, els objectius de la coeducació?

Repetim sovint que educació equival a col.laboració al creixement personal de nois i noies i que aquest creixement té, entre altres, una dimensió comunitària. Les nostres comunitats són compostes d'homes i dones, nois i noies, és a dir, de dues classes d'individus amb característiques biològiques diferents: els sexes femení i masculí, i amb característiques psicològiques també diferents, degut a aquella biologia diferent i als condicionaments de tot tipus que, a través del temps, han actuat i actuen sobre l'home i la dona.

L'educació de nois i noies no es pot produir de manera harmònica, completa i equilibrada si no es fa en el coneixement i la col.laboració mutus. Així, doncs, aquesta educació global que pretenem -i que entenem com un itinerari personal de cada noi o noia- protagonitzat per ell o ella cal que necessàriament es realitzi en la vida comunitària i en la convivència amb gent de l'altre sexe. Els nois i les noies han de fer l'aprenentatge de conviure, treballar, prendre responsabilitats, comprometre's, parlar, respectar-se, valorar-se...

Aquestes són finalitats tan vàlides per a nois com per a noies, i, a l'escoltisme, s'assoleixen a través d'una tasca d'educació que converteix el seu lleure en activitat creadora. Fixem-nos bé en aquest fet: l'escoltisme actua només en un camp precís i molt concret: el lleure. Les seves possibilitats són limitades i tenen la seva originalitat, i cal esbrinar quines són, en aquest camp de la convivència i col.laboració nois/noies.

D'altra banda, cal tenir en compte com aquella pressió de la societat a través dels mitjans de comunicació i de vegades també les accions educadores de la família i l'escola compliquen extraordinàriament la convivència i col.laboració de nois i noies, per la importància que prenen els mites, les conveniències, el que està de moda, o la tradició quan es dóna com a veritat científica. Això no es pot oblidar en emprendre una tasca en aquest camp, perquè podria traumatitzar els nois i les noies en posar-los en situacions molt contradictòries respecte a les que els dóna el context on es mouen.

Així, doncs, què hi ha darrera d'aquesta paraula tan imprecisa, com és la de coeducació?

Una intenció molt simple però difícil de realitzar: la de potenciar que l'aprenentatge de la convivència entre nois i noies es faci amb una visió personalitzadora de les relacions entre sexes, ben diferent, com hem vist, de la que hi ha establerta.

Cap en va aquesta visió?

La noia no ha estat feta per estar sotmesa a l'home: un i altre tenen la mateixa dignitat personal.

No hi ha d'haver prejudicis de cap mena en l'itinerari de creixement personal, es tracti d'un noi o d'una noia.

Cal atendre i donar suport a les exigències biològiques de cada un dels sexes i relativitzar tot el que sigui divisió de funcions i especialització de treballs que només es justifiquin per raons de rutina.

La nova relació entre sexes ha de fer que homes i dones obtinguin el bagatge específic i possiblement diferent, que uns i altres necessiten per a poder prosseguir la lluita cap a una societat on hi siguin considerats igualment com a persones.

Ni el noi ha de ser un objecte de possessió per la noia, ni a l'inrevés. El coneixement mutu d'uns i altres ha d'anar deixant pas a un tipus de relacions que valorin fonamentalment la persona.

Les relacions de convivència entre nois i noies han de portar tant a l'alliberament dels tabús que planen sobre el

sexe, com a l'alliberament de la servitud que significa la banalització de les relacions sexuals.

Si aquests són, doncs, els objectius de la coeducació, coeducar voldrà dir posar els mitjans per assolir aquell tipus de relacions noi/noia, home/dona que acabem de dibuixar, diferent del que insistentment ofereix la nostra societat.

Es veu clar que coeducar no voldrà dir simplement fer educació amb nois i noies junts.

La coeducació només es realitzarà quan hi hagi una intenció educadora en el sentit de preparar i d'entrenar en aquells tipus de relacions que hem assenyalat a l'apartat anterior.

Sinó, posar junts nois i noies sense una intenció clara i uns mitjans adequats equivaldrà a col.laborar amb la societat establerta, perquè es desenvolupin aquells valors que ella imposa amb intencions bastardes a les relacions nois/noies, encara que aparentment aquesta imposició no es vegi.

2. LES CONDICIONS DE L'EDUCADOR I L'EDUCACIÓ SEXUAL

Recomanem la lectura dels fragments següents d'una conferència d'en Frederic BOIX a El Far el juny del 1972 a propòsit de la problemàtica coeducativa.

2.1 Les condicions de l'educador

Crec que la persona que ha de portar una Unitat escolta coeducativa, ha d'ésser una persona que estigui preparada específicament, fins i tot més ben preparada que la persona que ha de tractar amb un sol sexe, perquè crec que la complexitat augmenta amb la relació.

Ha d'ésser un individu que no pot quedar barrejat, engolit per la dinàmica sexual que es produirà en el grup, ja que llavors no pot ser l'element orientatiu de la dinàmica del grup (amb els perills que això comporta).

Podríem dir així, que les condicions per fer de Cap serien:

- a) Estar "ben resolt" sexualment i afectivament, amb un aprementatge concret d'aquesta realitat sexual i afectiva.
- b) Tenir uns coneixements tècnics de com repercuteix en l'afectivitat i sexualitat dins les diferents etapes evolutives de l'educand.
- c) Domini de les tècniques escolars per portar a terme, de la millor forma possible, la dinàmica d'interrelació sexual que es produeix dintre d'un grup coeducatiu.

Ampliant el primer punt, podríem dir que "ben resolt" vol dir equilibrat, madur i que ha desenvolupat satisfactòriament aquestes dues facultats: afectivitat i sexualitat. És imprescindible que cada educador s'analitzi, intentant saber en quin nivell està, tan afectivament com sexualment.

S'entén per afectivitat, el conjunt de fenòmens psicològics que la persona experimenta per raó d'haver estat afectada, (la persona és afectada per objectes, situacions, però principalment per altres persones); llavors podem dir que l'afectivitat està íntimament relacionada amb la sexualitat. Així, una persona amb problemes afectius difícilment tindrà una sexualitat reeixida.

A l'inrevés, una sexualitat pertorbada, difícilment permetrà una situació afectiva adequada.

Per tant, les tasques personals que crec que ha de desenvolupar l'educador que vulgui portar a terme la coeducació són:

1er. La d'aquesta anàlisi d'introspecció de la realitat de cadascú.

2on. L'educador no es pot limitar a una tasca teòrica, és a dir, llegir llibres, assistir a conferències, perquè això va dirigit totalment al saber, i pot quedar intacte el "ser", és a dir, aquesta personalitat que d'alguna manera és instrument decisiu per a l'educació.

3er. Torno a repetir la importància que té que el Cap no es deixi engolir pel grup; que no passi que, en ser Unitats mixtes i ser el Cap noi/noia, passi a ésser un element no orientatiu del grup, sinó formar part integrant de la dinàmica i problemàtica del grup.

Per exemple, en un equip mixte portat per un Cap noi, hi cap la possibilitat que, en l'aspecte afectiu, sigui atret per alguna noia i si aquesta li fa "el borinot", és fàcil que aquest individu hi vagi a caure; llavors aquesta interrelació del Cap amb els membres de la Unitat fa que l'educador passi a formar part integrant del grup. Aquesta és una realitat molt freqüent en les Unitats i, si el Cap no és prou madur, pot portar la seva situació personal a una situació que problematitzaria el grup.

(Ref. fitxa FOCA de ME/GSJ sobre la Coeducació).

2.2 L'educació sexual

La necessitat d'aquesta maduresa per part dels Caps que fan coeducació es veu encara més important si pensem que el marc coeducatiu ha d'oferir bons juats a l'educació sexual dels nens-nenes i nois-noies. En aquest sentit, extractem d'un altre article d'en Frederic BOIX aparegut en la revista "Perspectiva Escolar" del novembre de 1976, la següent visió sobre què hauria d'ésser l'educació sexual.

"L'educació sexual - penso jo - ha d'assolir quatre nivells d'acció concrets: 1. La tramesa d'informació objectiva. 2. El crear un camp de possibilitats per als aprenentatges adients. 3. La formació d'actituds lliures, serenes i equilibrades. 4. La resolució dels conflictes emocionals.

La psicopedagogia sexual planteja, també com a condició inexorable, que el grup educador-educands sigui mixt; penso que no hi pot haver educació sexual sense una vida dinàmica i espontània entre ambdós sexes. Crec que no hi ha volta de full: la coeducació ha de ser psicopedagògica i la psicopedagogia exigeix de ser coeducativa. Aquest és el marc insubstituïble de *l'educació sexual* i de la seva praxi.

Els aspectes que, en el doble sentit instructiu i psicopedagògic, han de ser atesos, són els següents: La diferenciació biològica dels sexes - L'anatomia i fisiologia general dels òrgans genitals - El procés de fecundació, embaràs i part - Anatomia i fisiologia del sistema nerviós central i la seva funció en la conducta afectiva i sexual - El procés del coit - Plaer sexual i orgasme - Fisiologia genital de la pubertat: primeres pl.lucions i primeres menstruacions i els seus esguards higiènics - La masturbació - Els fenòmens emocionals: sentiment d'atracció, enamorament i estimació - Els rols de masculinitat i de feminitat - Correlacions entre personalitat i conducta sexual - Mètodes anticonceptius - Prostitució, pornografia i sexualitat de consum - Ètica sexual: formulacions i interpretacions - La sexualitat i la seva utilització política, etc.

No és aquesta una llista exhaustiva, però penso que comprèn el més fonamental. Els fets que també calen ser viscuts amb l'ajut educatiu, són, per exemple! L'estructuració del sentiment del propi cos - El procés d'identificació amb el propi sexe - La familiarització amb el nu - L'expressió i comunicació d'interessos i vivències sexuals - La integració de les impressions eròtiques - La vivència del sentiment d'atracció afectiva i sexual envers altres persones i la formació dels vincles emocionals corresponents - La presa de consciència de les variacions dels estats emocionals com a resultats de les vicissituds de la interrelació amb persones valorades com a objectes afectius - La convivència, en general, en tot grup humà que forçosament estarà constituït per éssers sexuats i sexuals.

3 PROBLEMES CONCRETES QUE ES PLANTEGEN A LES UNITATS MIXTES

En diverses trobades de Caps hem anat recollint una llista dels problemes que es presenten amb més freqüència a les Unitats mixtes:

- La separació entre nens i nenes (sobretot a Llobatons-Daines).
- El perill de masculinització de les Unitats.
- Els corrents d'afecte a l'interior del grup.
- I més concretament, la formació de parelles (sobretot a Pioners-Caravel·les).
- La contradicció entre la moral que pot generar-se en un grup mixte i la moral dominant en la nostra societat.
- Els problemes plantejats pel neguit dels pares i les pressions que fan.
- La composició equilibrada del grup (nois/noies) i de l'equip de Caps.
- Les diferències en el ritme de maduració entre nois i noies.

En els fulls que segueixen intentarem fer un plantejament ampli de cada un d'aquests problemes i obrir unes vies de debat de cadascun.

3.1 La separació entre nens i nenes a Llobatons/Daines

Els nens tendeixen a jugar entre ells i les nenes entre elles.
Els costa jugar junts.

Això és el més normal i freqüent en tota mena de grups mixtes, sobretot en les zones urbanes.

No cal neguitar-se. El nostre objectiu no són uns Llobatons/Daines que s'entenguin idíl·licament bé, sinó uns Pioners/Caravel·les que siguin capaços d'assumir les seves diferències, de fer-ne objecte de diàleg i de comunicació. No esperem resultats immediats.

Aquesta tendència dels nens i de les nenes a jugar separats pot ser atribuïda a dues causes:

- L'una és que estan passant una edat al llarg de la qual realitzen un procés d'identificació amb el rol sexual que els ve socialment donat.

- L'altra és la pressió de què són objecte per part de la família (a casa hi ha uns rols masculins i uns de femenins), pels mass-media (TV, sobretot, però també cinema, còmics, etc.).

D'altra banda, tot i que el problema existeix, hi ha unes diferències entre les Unitats mixtes i les que no ho són:

- A les Unitats mixtes hi ha una major naturalitat, una tranquil·litat en les relacions, un major centrament en el grup, mentre que a les que no ho són hi ha una tendència a subvalorar els fenòmens afectius i a posar en primer lloc la tècnica i les realitzacions espectaculars.
- A les Unitats mixtes els nois esdevenen més sensibles i les noies menys bledes, tot i que, a vegades, els nois adopten comportaments exhibicionistes i les nenes s'ho miren. A les Unitats que no ho són de mixtes no es produeix aquesta suavització d'actituds i el grau d'agressivitat sol ésser més elevat.
- A les Unitats mixtes, l'activitat (acció) tendeix a tenir menys importància per a la vida del grup que a les Unitats que no ho són.

Evidentment, aquestes observacions no tenen un valor absolut, ja que depenen de molts altres factors: medi socio-cultural dels nens, moment en què se'ls ha ajuntat, moment del procés evolutiu del grup en què es troben, etc.

En tot cas, es tracta d'obrir camins per a suavitzar aquest problema. Fem unes propostes i parlem-ne:

1. El primer element és l'actitud dels Caps. Proponem que els Caps acceptin aquesta tendència dels nens i nenes a jugar separats i no en facin qüestió.
Si els Caps se'n fan problema, els nens també. I, com que estan en una edat en què parlar és encara difícil, no se'n sortiran.
2. Una possibilitat d'actuació pràctica és la recerca de jocs i activitats "asexuades", és a dir, que no siguin definibles com a masculines ni com a femenines.
I que el grup hi disfruti. Que siguin un èxit per a tots.

Aquesta mena d'activitats pot contribuir a relaxar els antagonismes.

Però, en tot cas, s'ha de respectar que els nens juguin "jocs

de nens" i les nenes "jocs de nenes" perquè, ¿què els està suggerint cada dia la TV? ¿Amb quin dret els negarem que responguin als estímuls del seu ambient habitual?

3. Això planteja una contradicció aparent: si cerquem jocs "asexuats" (per exemple, el "volley-ball" en comptes del futbol) i, al mateix temps, donem curs als jocs que la societat ha sexualitzat..., què passarà?

Aquí també hi ha unes possibilitats d'actuació dels Caps: per què no pot el Cap participar en els jocs de les nenes si s'hi troba bé? Per què no pot la Cap participar en els jocs dels nois?

Si això es fa amb naturalitat, què pot passar?

4. Un altre aspecte a considerar és el de l'actuació de l'equip de Caps en la vida del grup: com és que habitualment és el Cap qui es cuida de la disciplina -de les bronques, per a entendre'ns?- per què la Cap no sol fer-ho?

Què passaria si els nens veiessin una forma de fer dels Caps menys paral·lela a la que la societat imposa?

5. Finalment, hi ha el problema de com es resolen els conflictes entre nens i nenes.

Quan ha de parlar-se d'un conflicte o d'una baralla, poden adoptar-se dos punts de vista:

- . Si s'enfoca la baralla com una qüestió entre un noi i una noia, estem reforçant els estereotipus socials.
- . Si s'enfoca com un problema entre l'anna i en Joan, amb els seus sentiments reals -de l'un envers l'altre- estem posant dues persones en disposició de comunicar.

Oi que és diferent?

.

Fins aquí hem parlat d'aquesta problemàtica com si només afectés les Unitats de Lobatons/Daines.

Però encara que potser amb menys freqüència, passa també en les Unitats de nois més grans.

La diferència que hi veiem la concretariem, únicament, al cinquè punt: quan hi ha conflictes entre nois i noies.

Si amb els Llobatons/Daines els Caps han de fer una mica d'àrbitres de la situació, a partir de Ràngers/Noies Guies han d'esforçar-se a promoure un debat més general i que cridi a una anàlisi més profunda.

3.2 El perill de masculinització de les Unitats

A la vida de les Unitats hi ha una tendència a fer prevaldre les activitats masculines.

Això fa que ens vinguin poques noies, i també que les noies siguin una mica "xicotots", amb problemes a fora de la Unitat.

Aquest problema ha d'abordar-se tenint present que vivim en una societat "masculinitzada", en la qual les coses interessants són les que fan els homes i les coses secundàries queden per a les dones.

Compareu només la publicitat que fa la TV quan anuncia joguines:

- "Los Madelman lo pueden todo"; "Geyper-Man, vive sus aventuras!". Es a dir, l'home és omnipotent, viu l'aventura, res no és fora del seu abast.
- "Lissy hace como tú". "Baby Mocosete, si no lo meneo, llora...". "Esta presumida de Leslie tiene sus vestiditos...". Com a màxim, les nenes poden repetir-se a si mateixes, reduïdes al seu rol de futures mares i mestresses de casa preocupades per coses fútils.

El nus del problema està en l'opció de reproduir aquest model de societat en què hi ha una dominació de l'home sobre la dona.

La coeducació, duta a terme amb sensibilitat i bon seny, és una manera de dir no.

Ara bé, no podem quedar-nos en afirmacions generals.

Hem de baixar al terreny dels problemes concrets.

Heus-ací algunes propostes. Parlem-ne i veiem que s'hi pot fer:

1a. Quines són les actituds dels Caps entre ells?

D'això ja n'hem parlat en l'apartat anterior: en la mesura que els Caps siguin capaços de relacionar-se entre ells d'una forma que no sigui discriminatòria, estan donant un testimoni que hi ha "altres formes" d'ésser i d'actuar.

La primera proposta, doncs, és la de l'equip de Caps: que faci l'esforç de tenir una relació constructiva.

2a. Com es fa el repartiment de les tasques en la vida de la Unitat?

Per què són els nois els que tallen la llenya i han de ser les noies les que cuinin?

Qui diu que tallar llenya és una activitat masculina i que cuinar és una activitat femenina? Per què ens ho creiem?

En tant en quant es mantinguin aquests estereotipus, s'està perpetuant la manera de fer que no acceptem.

La segona proposta, doncs, és la d'anar trencant aquestes maneres de fer que responen a la pressió exterior de la societat.

I fer-ho de la manera més natural possible.

Perquè, si ens ho pensem bé, no hi ha activitats que, per si mateixes, siguin "masculines" ni "femenines".

El nostre objectiu han d'ésser uns nois i unes noies que, naturalment, es distribueixin les feines d'una manera funcional, i no pas discriminatòria.

3a. Poden els nois i noies sentir-se protagonistes d'un canvi social?

Ens expliquem: no pensem en els Llobatons/Daines, ni en els Ràngers/Noies Guies, sinó en els Pioners/Caravel·les. Poden, a aquesta edat, fer un esforç conscient per a relacionar-se d'una manera "nova"?

Els Llobatons/Daines i els Ràngers/Noies Guies arribaran, com a màxim, a fer les coses d'una forma diferent que la resta.

Però, els Pioners/Caravel·les poden formular-s'ho, parlar-ne.

Poden fer-ne un projecte de grup. Poden fer-ne un objecte de recerca.

Poden fer-ne una part del seu estil.

3.3 Els corrents d'afecte a l'interior del grup, i més concretament, la formació de parelles.

En tot grup s'hi estableixen unes preferències entre les persones que el componen.

Hi ha uns corrents d'afecte que són polaritzats per determinats membres del grup.

Hi ha subgrups de companys que es tenen entre si una estimació més profunda que a la resta del grup.

En els grups no-mixtes, que solen centrar-se en l'activitat, aquests fenòmens solen quedar soterrats.

En canvi, en els grups mixtes, que es centren menys en l'activitat i deixen més espai a l'afectivitat, aquests fenòmens són més aparents. Fins i tot són públics i, si se'n parla molt, poden ésser origen de conflictes.

Benvinguts conflictes.

Benvinguts perquè estan posant una realitat al damunt de la taula.

Estan posant al damunt de la taula una de les necessitats pregonas de la persona: la d'estimar i ésser estimada. I aquesta necessitat és de les que més sovint és passada per alt, com si fos de segona divisió.

Quan, en realitat, una de les components més arrelades en el fons íntem de la persona és aquesta necessitat d'estima.

Del fet que un noi o una noia es senti estimat, en depenen coses tan importants com la imatge que es fa de si mateix, la seva orientació -constructiva o negativa- enfront de la vida, la seva seguretat personal...

A més a més, és un fet que moltes de les coses que fan els nois en la seva vida quotidiana les fan en funció de satisfer aquestes necessitats.

I les fan sense ser-ne conscients.

Es important pensar en el que pot passar, i de fet passa, quan de tot això se'n fa quelcom de "normal", és a dir, quelcom del qual se'n pot parlar.

En aquest sentit, pensem que poden fer-se les propostes següents:

1a. Donar carta de legalitat als sentiments.

Es a dir, no limitar-nos a parlar de les empreses, dels valors, de l'estil, etc. -que ja ho fem-, sinó parlar també dels sentiments que vivim.

No malitzar el fet que els nois i les noies experimenten sentiments, ajudar-los a ésser conscients i a acceptar-los com a quelcom que no ha d'enterrar-se, sinó que ha d'expressar-se.

L'acceptació i l'expressió dels sentiments és un factor absolutament indispensable en l'equilibri de la persona.

2a. Acceptar com un fet absolutament normal el de la formació de parelles.

Hi ha una tendència a considerar que la formació de parelles és un perill per al grup perquè tenim la imatge que la parella és quelcom "tancat".

Però això no és cert, no hi ha cap destí fatal que ho imposi.

Les parelles es tancaran si senten amenaçada la seva existència. S'obriran si la senten recolzada.

Hi ha una edat en què es fa el pas, vitalment sentit, fondísimament sentit com a essencial, de l'amistat a l'amor. És que no ha de ser respectat?

3a. Ésser amatents a entomar els problemes personals de descorament, de desànim, de soledat... que puguin experimentar nois i noies concrets en moments de la seva vida.

Ajudar-los, no pròpiament a sortir de la dificultat, sinó a poder definir-se-la, trobar-ne les dimensions i el camí de superació.

Si se'n surten perquè se'ls ajuda, continuaran demanant ajut. Si se'n aurtan per si mateixos, caminaran sols.

4a. Tot això que hem dit fins aquí, és impossible si no hi ha un diàleg normal entre nois i Caps en el terreny afectiu. Si no s'ha normalitzat l'expressió de les emocions, si no s'ha ofegat aquesta expressió posant en primer terme les idees.

I això, encara, és impossible, si els Caps no ho proven entre ells.